

кінематографічного досвіду в гейм-дизайн стане ключовим фактором його еволюції, роблячи FMV не просто грою, а й справжнім мистецтвом занурення в динамічний світ історії.

Завдяки цій еволюції FMV може стати не просто нішевим жанром, а й потужним трендом, що здобуде широке визнання та популярність серед аудиторії.

А. Склярєнко

ОПЕРАТОРСЬКІ СТИЛІ АЛТОНА ДЖОНА І ЕДУАРДА ГРАУ: ХУДОЖНІЙ ПОТЕНЦІАЛ СВІТЛА

A. Skliarenko

OPERATING STYLES OF ALTON JOHN AND EDUARD GRAU: ARTISTIC POTENTIAL OF LIGHT

З появою кінематографу, світло стає однією з його феноменологічних складових, відіграючи роль важливого виражального засобу. З плином часу, знання про освітлення, його вплив на підсвідоме людини досягає вищої точки. В парадигмі сучасного аудіовізуального мистецтва світло в кіно не тільки створює візуальні образи, але й задає настрій, емоційний тон, а також впливає на загальну якість фільму.

Варіації прийомів зі світлом розширюють спектр художніх висловлювань, надають можливість митцям експериментувати з новими ідеями та технологічними новаціями, що актуалізує наукову рефлексію в цій галузі. Інтегрованість художнього потенціалу світла до мистецького інструментарію кінотвору є еквівалентом досягнення високої якості та емоційної насиченості фільмів.

Аналізуючи значення світла в кінематографі, звернемося до напрацювань класика — американського оператора Алтона Джона, опублікованих ним у книзі «Живопис світлом» (1949). Працюючи в жанрі нуар в середині ХХ ст., Алтон Джон відзначав, що в чорно-білому кінематографі не існує більш необхідного виражального засобу, як сильний тоновий контраст, що досягається за допомогою густо направленої потоку світла.

За допомогою світла оператор конструював візуальну та психологічну автономію персонажів, підкреслюючи їх настрій та напруженість сцени. Також окрему увагу оператор приділяв світловому моделюванню на майданчику природних ефектів, таких як місячне сяйво, що він і втілював у фільмі «Я журі» (1953).

У фільмі «Велике комбо» (1955), над яким працював Алтон Джон, можна відзначити драматизм візуального простору, у якому персонажі відокремлені від тла, а сцени сповнені повітрям і простором. Багато уваги А. Джон приділяв і різним операторським засобам досягнення максимально потрібного ефекту відповідно до тих чи інших обставин та творчого задуму.

Едуард Грау — сучасний іспанський кінооператор, відомий своєю майстерністю в репрезентації переконливих естетичних наративів. Грау співпрацював з різними режисерами, проте одним з його найзнаковіших проєктів є фільм «Самотній чоловік» (2009), зрежисований Томом Фордом. Робота Грау над цим фільмом отримала високу оцінку за витонченість та атмосферність використання художнього потенціалу світла.

Означений фільм знятий Томом Фордом на основі однойменного роману Крістофера Ішєрвуда. Основний сюжет фільму розгортається протягом одного дня,

коли головний герой, Джордж Фоллс, вчитель англійської літератури, розплановує свій останній день життя перед тим, як скоїти самогубство. Основний конфлікт фільму — пошук сенсу життя після смерті коханої людини. За день, що показаний у кінокартині, глядач спостерігає, як головний герой проходить через різні емоційні стани при зустрічі з певними драматичними обставинами, що репрезентується за допомогою різних видів освітлення.

У цій роботі кінематографісти проводять певну межу між минулим та сьогоденням, використовуючи для розмежування теплі та холодні відтінки. Оскільки минуле для головного героя фільму було сповнене почуттів любові, пристрасті, жаги до життя, душевного спокою, то й освітлення підбиралося тепле, щоб підкреслити невимушеність сцен, їх затишок та привабливість. Фрагменти фільму, що проектували сьогодення, були навпаки освітлені холодним світлом, щоб передати почуття втрати, спустошеності та самотності.

Грау використовує контраст між світлом і тінню, щоб підкреслити драматичність та глибину сцен. Цей прийом використовується для репрезентації портретних кадрів та емоційно напружених сцен, що додає виразності та глибинної персональності.

Оскільки дія фільму відбувається в 1962 році, світло використовується для передання атмосфери того часу. Застосування світла допомагає створити відчуття автентичності та відтворити стиль епохи. Художня естетика фільму, концептуальний підхід у використанні світла та кольорів формує вишуканість і виразність візуальних висловлювань авторів.

Розглянемо детальніше стилістику кіноробіт Алтона Джона і Едуарда Грау. З одного боку, обидва режисери використовують увесь спектр художнього потенціалу світла, властивого для того чи іншого періоду розвитку кінематографу. Водночас стилі побудови світлового малюнку мають і суттєві відмінності. Якщо Алтон Джон використовує світло як інструмент, що створює темряву, і за її допомогою відокремлює потрібні об'єкти зйомки, то Едуард Грау ставиться до світла як до предмета, що, змінюючи свою інтенсивність та кольоротип, допомагає зацікавити увагу глядача на зміні емоційного забарвлення тої, чи іншої сцени.

Простежуються й певні аналогії в роботі цих двох операторів. Едуард Грау у фільмі «Самотній чоловік», так само, як і Алтон Джон у творі «Я журі», зображає нічну, наповнену місячним сяйвом сцену. Для більш якісного візуального передання кадру ці два режисери використовують холодне, густо направлене світло, що підкреслює інтимність моменту та додає драматичності. У кінематографі місячне світло вважається засобом створення романтичної атмосфери, що наповнена спокоєм та загадковістю, хоча у фільмах жажів воно може підкреслювати відчуття небезпеки та наповнювати кадр містикою.

Таким чином, залежно від авторського задуму та операторського стилю, художній функціонал світла покликаний формувати візуальний ряд емоційних образів і конотацій. Генезис психологічного впливу світла на підсвідоме глядачів у контексті інтерпретації і маніпуляції за допомогою візуального наративу актуалізує подальші дослідження в цьому напрямі.